

MÅL FÖR REGERINGSPROGRAMMET 2023–2027

OMA KIELI RY – EGET SPRÅK RF

EGET SPRÅK RF:S MÅL FÖR REGERINGSPERIODEN 2023–2027

I Finland pågår en stark anglifiering. Engelskspråkiga utbildningsprogram ökar i snabb takt, speciellt på högskolor och företagen i huvudstadsregionen kommunicerar man med sina kunder i allt högre grad enbart på engelska. Offentliga tjänster erbjuds i allt större utsträckning även på engelska. Många aktörer inom offentlig förvaltning använder engelska i sin kommunikation i strid mot språklagstiftningen, utan att bry sig om förebråelser från de högsta laglighetsövervakarna.

Om detta får fortsätta bygger vi ett Finland, där engelska får samma eller högre ställning än nationalspråken, vilket strider mot grundlagen. Vi vädjar till den nya riksdagen och regeringen: det är dags att ta parti för våra egna språk.

1. Statsmakten ska aktivt främja och med nödvändiga lagstiftningsåtgärder stärka nationalspråkens ställning som gemensamma språk för alla finländare och alla som bor i Finland.

2. I Finland måste man ha rätt att kunna leva fullvärdigt på finska och/eller svenska som medborgare, konsument och arbetstagare.

3. Alla som bor permanent i Finland ska kunna minst ett av nationalspråken väl.

4. Nationalspråken måste bevaras som huvudsakliga undervisningsspråk i finländska skolor.

5. Högskolornas språkpolitik kräver en helomvändning.

1. Statsmakten ska aktivt främja och med nödvändiga lagstiftningsåtgärder stärka nationalspråkens ställning som gemensamma språk för alla finländare och alla som bor i Finland

NATIONALSPRÅKEN FÖRENAR FINLANDS INVÅNARE SAMT ÖKAR JÄMLIKHETEN OCH SAMHÄLLET'S EFFEKTIVITET

I FINLAND TALAS MÅNGA MODERSMÅL, MEN SAMHÄLLET SKA INTE ÄNDRAS SÅ ATT DET FUNGERAR PÅ ETT FRÄMMANDE SPRÅK

LAGSTIFTNINGEN OCH PROJEKT SKA BEDÖMAS GÄLLANDE NATIONALSPRÅKENS STÄLLNING

Statsmakten måste precisera sin nationalspråkstrategi

I praktiken får engelska inte upphöjas till samma status som ett tredje nationellt språk och den kontinuerliga utvidgningen av det engelska språkbruket bör inte accepteras. Finskans och svenskans ställning som gemensamma, huvudsakliga språk är inskriven i grundlagen av goda skäl: när alla finländare och alla som bor i Finland har ett gemensamt språk säkerställs lika möjligheter, icke-diskriminerande, högkvalitativa tjänster och ett effektivt fungerande samhälle samt bevarandet av våra egna språk som fullständiga bruksspråk. Därtill behövs särskilt stöd för inhemska minoritetsspråk.

Ett flerspråkigt Finland betyder inte att samhället fungerar på ett främmande språk

Offentliga tjänster på främmande språk motiveras ofta med att Finland borde anpassa sig till flerspråkigheten. De språk som individer använder i sina språkgemenskaper och samhällets språk är emellertid två skilda saker. I Finland har man kommit överens om att det är finska och svenska och inte ett främmande språk som används för gemensam verksamhet. Det finländska samhället kan inte fungera på 150 olika språk eller göra till exempel engelska till språk för gemensam verksamhet. Nationalspråken ska ha en uttalad och i politiska åtgärder verkställd, primär ställning i det finländska samhället.

En motivering som har nämnts för ett flerspråkigt samhälle är att språken inte konkurrerar sinsemellan. Så är emellertid inte fallet när resurserna är begränsade: om till exempel ett universitet erbjuder hälften av sina nybörjarplatser på engelska, förverkligas inte den motsvarande mängden nybörjarplatser på nationalspråken.

Lagstiftningen måste skärpas och nationalspråken beaktas i lagberedningen

Språklagen borde även gälla statsägda bolag, såsom affärsinrättningar och statsbolag. Även privata aktörer ska såsom i europeiska jämförelseländer åläggas skyldigheter, som stärker användningen av nationalspråken i privata tjänster. Därtill ska brott mot språklagstiftningen leda till sanktioner.

Nationalspråkens ställning ska beaktas bättre i lagberedning. Till exempel borde lagstiftningen kring utbildningen noggrant bedömas, om den nya lagstiftningen verkligen leder till att nationalspråkens ställning försämrats.

2. I Finland måste man ha rätt att kunna leva fullvärdigt på finska och/eller svenska som medborgare, konsument och arbetstagare

Det är diskriminerande och olämpligt att produkter marknadsförs och tjänster erbjuds enbart eller i huvudsak på engelska i Finland

Det är allt mer vanligt att produkter inte har bruksanvisningar på finska och svenska, att restaurangmenyn endast är på engelska eller att man till och med svarar på engelska i storföretagens växel. Långtifrån alla finländare talar emellertid engelska överhuvudtaget eller särskilt bra. Marknadsföring och service på ett främmande språk är diskriminerande mot dem. En del vill däremot inte utträta ärenden på ett främmande språk i sitt eget land, även om de kan engelska. Den finländska konsumenten måste skyddas av lagstiftning, som säkerställer tillgången till service på nationalspråken.

UPP TILL 30 PROCENT AV FINLÄNDARNA ÄR INTE BRA PÅ ENGELSKA. DET ÄR DISKRIMINERANDE OM SERVICE ENDAST ERBJUDS PÅ ENGELSKA

På offentliga platser, skyltar och utomhusreklam ska nationalspråken prioriteras

Finländarna har rätt till ett språklandskap där skyltar och vägvisare lätt kan läsas på de egna språken. Att kommunikationen i det offentliga rummet är på finska och svenska, visar respekt för våra egna språk och vår egen kultur samt stärker bilden av Finland även för de som besöker landet. Så är det överallt i Europa och övriga världen. Finland behöver lagstiftning som tryggar detta. För turister ska det finnas skyltar eller material även på främmande språk, men onödig anglifiering av hela språklandskapet försvagar nationalspråkens ställning.

ETT SPRÅKLANDSKAP PÅ EGET SPRÅK VISAR RESPEKT FÖR DET EGNA SPRÅKET OCH DEN EGNA KULTUREN

Finska och svenska som arbetsplatsernas språk

Den offentliga debatten kräver ofta att arbetsgivarna ska utöka sina språkkrav. Detta kan vara motiverat om man håller fast vid målet att en person med främmande språk som modersmål så småningom övergår till att använda arbetsplatsens huvudspråk istället för att man byter till att huvudsakligen använda engelska på arbetsplatsen. Arbetsgemenskapen är effektivare när den kan använda det språk som majoriteten kan bäst. Vissa begränsade branscher som stöder sig på utländsk arbetskraft kan utgöra ett undantag. Det är också viktigt att beakta att ifall arbetsplatsens språk byts till engelska, är detta diskriminerande mot kompetenta finländska arbetstagare. Därför får invandringspolitiken inte baseras på att arbetslivets språk byts till engelska.

ATT I STOR UTSTRÄCKNING UPPHÖJA ENGELSKA SOM SPRÅK PÅ ARBETSPLATSERNA I FINLAND ÖKAR DISKRIMINERINGEN OCH INEFFEKTIVITETEN

3. Det är viktigt att alla som bor permanent i Finland kan minst ett av nationalspråken väl

TOLKTJÄNSTER,
LÄTT FINSKA/SVENSKA
OCH EFFEKTIV SPRÅK-
UNDERVISNING PÅSKYN-
DAR INVANDRARNAS
INTEGRATION

Högkvalitativ språkundervisning för invandrare och tillräckliga språkkunskaper som villkor för permanent uppehållstillstånd

Integration, trivsel och sysselsättning i enlighet med utbildningen förutsätter vanligtvis goda kunskaper i finska eller svenska. Därför måste invandrarnas språkutbildning effektiveras ytterligare. Man ska även satsa på att använda lätt finska och svenska och i början måste det finnas tillräckliga, högkvalitativa tolktjänster.

Det bör utvecklas tydliga incitament för snabb språkinläring, till exempel måste tillräckliga kunskaper i finska eller svenska fastställas som villkor för permanent uppehållstillstånd.

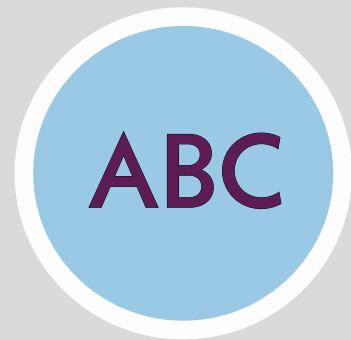
ENGELSKSPRÅKIGA
OFFENTLIGA TJÄNSTER
FÖRDRÖJER SPRÅK-
INLÄRNINGEN OCH
INTEGRATIONEN

Omfattande offentliga tjänster på engelska gör invandrarna en björntjänst, är oändamålsenligt och dyrt

Under de senaste åren har de offentliga tjänsterna på engelska ökat starkt. Både staten och kommunerna står bakom detta. Bakom finns en strävan att marknadsföra Finland som ett land där man kan leva på engelska. Detta står i stark kontrast mot målet som förespråkar ett samhälle där var och en kan kommunicera sinsemellan. Det kommer inte att hända om de engelskspråkiga tjänsterna leder till att Finland får stora språkminoriteter, som saknar ett gemensamt språk med en stor del av dem som bor i Finland.

Därtill är det nödvändigt att beakta att detta förhållningsätt endast ger invandraren rollen som arbetskraft och förhindrar fullständig integration i det finländska samhället. Kan man inte de lokala språken är det svårt att utbilda sig eller byta arbetsplats. Omfattande tjänster på engelska är också dyra att organisera, utesluter kompetent arbetskraft som pratar nationalspråken från relaterade arbetsuppgifter och prioriterar en del invandrare framför andra: långtifrån alla invandrare pratar engelska.

4. Nationalspråken måste bevaras som huvudsakliga undervisningsspråk i skolorna i Finland

UTBILDNING PÅ MODERSMÅLET PRIORITERAS

Undervisning på modersmålet prioriteras

När så många finländska barn som möjligt får undervisning på sitt modersmål (finska, svenska eller samiska), erbjuder vi de bästa förutsättningarna för utbildningen. Internationella undersökningar har i stor omfattning visat att undervisning på det egna modersmålet leder till de bästa inlärningsresultaten och bästa möjliga behärskning av modersmålet och läsfärdighet.

Det bör noteras att den ursprungliga språkbadsmodellen som även används i Finland systematiskt även vårdar elevens modersmålsutveckling. I språkbadsundervisningen övergår man bland annat i de högre klasserna i allt högre grad och slutligen helt till undervisning på modersmålet. Den undervisning på engelska som nu erbjuds i Finland grundar sig inte på språkbadsmodellen och läraren har inte undervisningsspråket som modersmål.

Intensifierad undervisning som ordnas på engelska ökar också segregationen, eftersom en tydlig överrepresentation av elever med högre socioekonomisk bakgrund söker sig till undervisningen.

Kommunerna eller läroanstalterna borde inte fritt få välja undervisningsspråk, utan utbildningens språkpolitiska lösningar borde göras på nationell nivå.

STUDENTEXAMEN ELLER YRKESUTBILDNING PÅ ENGELSKA BEHÖVS INTE

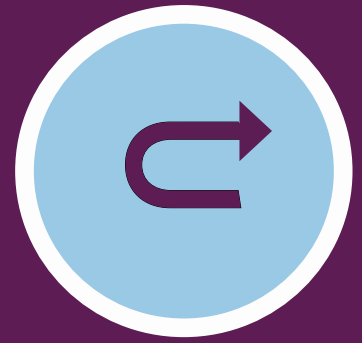
Ingen studentexamen på engelska eller yrkesutbildning på engelska

Engelskspråkig studentexamen och engelskspråkiga gymnasier eller gymnasielinjer motiveras med att de uppfyller behoven hos barn till kompetenta arbetstagare som tillfälligt kommer till landet eller återflyttare. För detta ändamål finns det i själva verket redan IB-gymnasier, vars platser vid behov kan ökas eller styras starkare mot just behoven hos personer som tillfälligt flyttar till vårt land.

I praktiken skulle en engelskspråkig studentexamen öka undervisning som erbjuds på engelska på finländska gymnasier, uttryckligen för elever som talar nationalspråken. Gymnasierna skulle uppleva precis samma övergång från undervisning på nationalspråken som redan pågår på högskolorna. Detta kan strida mot grundlagen och på grund av osäkerheten kring saken har lagberedningsprojektet redan förkastats en gång. Engelskspråkig studentexamen ska inte heller främjas under denna regeringsperiod.

Det är inte heller nödvändigt att ordna yrkesutbildning på engelska i Finland.

5. Högskolornas språkpolitik kräver en helomvändning

Högskolorna ska i regel ordna utbildning på finska och svenska

Inom högskoleutbildningen gäller samma sak som på de lägre utbildningsstadierna: det är lättare att lära sig och undervisa på det egna modersmålet. Endast genom omfattande användning av nationalspråken kan vi garantera nationalspråkens ställning som vetenskapens språk även i framtiden.

Alla utbildningsprogram ska således ordnas i huvudsak på finska och svenska (med undantag av till exempel utbildningsprogram på främmande språk eller andra begränsade specialbranschens utbildningsprogram). Detta skulle bidra till att skapa jämlika utbildningsmöjligheter för alla finländare och personer som bor i Finland, oberoende av deras kunskaper i engelska.

Detta betyder inte att en del av undervisningen inte kan hållas på främmande språk eller att till exempel doktorsavhandlingar eller slutarbeten inte alls skulle få göras på främmande språk.

Färre helt engelskspråkiga program borde ordnas jämfört med i dagsläget

Engelskspråkiga program har ordnats för att locka kompetenta invandrare till vårt land, och antalet nybörjarplatser i engelskspråkiga program ökar fortfarande. Att undantränga nationalspråken med undervisning på främmande språk har emellertid i justitiekanslerns avgöranden konstaterats strida mot lagen. Även av denna anledning kräver högskolornas språkpolitik en kraftig kursomläggning.

Studierna för studerande med främmande språk som modersmål borde leda till goda kunskaper i finska eller svenska

Flera utredningar har konstaterat att studerande med främmande språk som modersmål har svårt att få arbete i sin egen bransch utan kunskaper i finska eller svenska. Istället för att öka antalet platser inom engelskspråkig utbildning borde man fokusera på att förbättra möjligheterna för studerande med främmande språk som modersmål att uppnå den språkkunskap som krävs i det finländska arbetslivet.

Engelskspråkiga utbildningsprogram borde i större utsträckning inkludera studier i ett nationalspråk. Därtill kunde engelskspråkiga utbildningsprogram beroende på branschen i slutskedet inkludera studier på finska eller svenska. I enlighet med utländska modeller kunde man även erbjuda utbildningsbanor, där man först studerar det lokala språket till den nivå som krävs för studierna och därefter fortsätta till finsk- eller svenskspråkiga utbildningsprogram.

FINSK- OCH SVENSK-
SPRÅKIG HÖGSKOLE-
UTBILDNING GARANTERAR
KVALITETEN OCH JÄMLIKA
MÖJLIGHETER

UNDERVISNINGSPRÅKETS
OMFATTANDE VÄXLING
FRÅN NATIONALSPRÅKEN
TILL ENGELSKA HAR
KONSTATERATS STRIDA
MOT LAGEN

ETT CENTRALT MÅL
FÖR UTBILDNING SOM
RIKTAS TILL STUDERANDE
MED FRÄMMANDE SPRÅK
SOM MODERSMÅL
BORDE VARA
GODA KUNSKAPER
I FINSKA ELLER SVENSKA

Oma kieli ry – Eget språk rf är
en politiskt obunden förening,
som stödjer ställningen av våra
nationalspråk finska och svenska
som gemensamma språk
i det finländska samhället.

Vi betonar även vikten av omfattande
kunskaper i främmande språk,
allas rätt att använda och vårda
sitt modersmål samt samhällets stöd för
inhemska minoritetsspråk.

www.egetsprak.fi
info@omakieli.fi